

Cinemàtica

Moviment Rectilini Uniforme

Espai

$$x = x_0 + v \cdot (t - t_0)$$

x = espai recorregut en m
 x_0 = espai inicial en m
 v = velocitat en m/s
 t = temps en s

Velocitat

$$v = \frac{x - x_0}{t - t_0}$$

v = velocitat en m/s
 x = espai en m
 t = temps en s

Moviment Rectilini Uniformement Accelerat

Espai

$$x = x_0 + v_0 \cdot (t - t_0) + \frac{1}{2} \cdot a \cdot (t - t_0)^2$$

x = espai recorregut en m
 x_0 = espai inicial en m
 v_0 = velocitat inicial en m/s
 t = temps en s
 a = acceleració en m/s^2

Velocitat

$$v = v_0 + a \cdot (t - t_0)$$

v = velocitat en m/s
 v_0 = velocitat inicial en m/s
 a = acceleració en m/s^2
 t = temps en s

Acceleració

$$a = \frac{v - v_0}{t - t_0}$$

a = acceleració en m/s^2
 v = velocitat en m/s
 t = temps en s

Moviment Circular Uniforme

Angle

$$\varphi = \varphi_0 + \omega \cdot (t - t_0)$$

φ = angle recorregut en rad
 φ_0 = angle inicial en rad
 ω = velocitat angular en rad/s
 t = temps en s

Velocitat angular

$$\omega = \frac{\varphi - \varphi_0}{t - t_0}$$

ω = velocitat angular en rad/s
 φ = angle en rad
 t = temps en s

Relacions rectilini - angular: $x = \varphi \cdot r$ $v = \omega \cdot r$

Energia, treball, potència i rendiment

Energia mecànica

$$E_M = E_C + E_P = \frac{1}{2} m v^2 + m \cdot g \cdot h$$

E_C = energia cinètica en J

E_P = energia potencial J

E_M = energia mecànica J

m = massa en kg

v = velocitat en m/s

g = acceleració de la gravetat en m/s^2 , a nivell de mar:

$g = 9,81 m/s^2$

h = Altura en m

Energia elèctrica

$$E = I^2 \cdot R \cdot t = I \cdot V \cdot t$$

I = intensitat en Amperes (A)

R = resistència en Ohms (Ω)

t = temps en segons (s)

V = Voltatge en Volts (V)

E = energia elèctrica en Joules (J)

Energia nuclear

$$E = m \cdot c^2$$

E = energia en J

m = massa convertida en energia

c = velocitat de la llum (300 000 000 m/s)

Energia tèrmica

$$W = m \cdot C_e \cdot \Delta T = m \cdot C_e \cdot (T_2 - T_1)$$

W = calor o energia en J

C_e = Calor específic $\frac{J}{g \cdot ^\circ K}$

$$\Delta T = T_2 - T_1$$

Treball

$$W = F \cdot s$$

W = Treball en J

F = Força en N

s = espai en m

Potència mecànica

$$P = \frac{W}{t}$$

P = potència en Watts (W)

W = treball en Joules (J)

t = temps en segons (s)

Potència elèctrica

P = potència en Watts (W)

V = voltatge en volts (V)

Sistemes monofàsics

$$P = V \cdot I = R \cdot I^2$$

I = intensitat en amperes (A)

R = resistència en Ω

Sistemes trifàsics

$$P = \sqrt{3} \cdot V \cdot I$$

Potència tèrmica

$$P = p_c \cdot c$$

P = potència en W

p_c = poder calorífic en J/kg o en J/l

c = consum de combustible en l/s o en kg/s

Rendiment

$$\eta = \frac{P_{\text{útil}}}{P_{\text{cons}}} = \frac{W_{\text{útil}}}{W_{\text{cons}}}$$
$$P_{\text{cons}} = P_{\text{útil}} + P_{\text{perduda}}$$
$$W_{\text{cons}} = W_{\text{útil}} + W_{\text{perdut}}$$

$P_{\text{útil}}$ = potència útil que dona la màquina en W
 P_{cons} = potència subministrada a la màquina en W
 $W_{\text{útil}}$ = treball útil que dona la màquina en W
 W_{cons} = treball subministrat a la màquina en W
 η = rendiment en tant per 1. Per donar-lo en tant per cent cal multiplicar per 100.

Electricitat

Intensitat

$$I = \frac{Q}{t}$$

I = intensitat en A
 Q = càrrega elèctrica en C
 t = temps en s

Resistència

$$R = \rho \cdot \frac{l}{S}$$

ρ = Resistivitat en $\Omega \cdot m$
 R = Resistència en Ω
 l = Longitud en m
 S = Secció en m^2 .

Corrent continu

Llei d'Ohm

$$V = I \cdot R$$

V = voltatge en V
 R = Resistència en Ω
 I = intensitat en A

Treball

$$W = Q \cdot V$$

W = treball elèctric en J
 Q = Càrrega elèctrica en C
 V = tensió en V

$$W = P \cdot R \cdot t = I \cdot V \cdot t = P \cdot t$$

W = treball en Joules (J)
 I = intensitat en amperes (A)
 R = resistència en ohms (Ω)
 V = voltatge en Volts (V)
 t = temps en segons (s)
 P = potència en Watts (W)

Potència

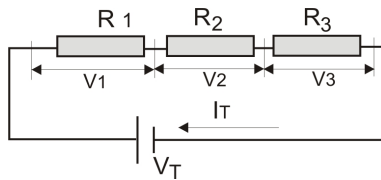
$$P = \frac{W}{t} = \frac{I^2 \cdot R \cdot t}{t} = I^2 \cdot R;$$

o bé també

$$P = \frac{W}{t} = \frac{I \cdot V \cdot t}{t} = I \cdot V$$

P = potència en Watts (W)
 W = treball en Joules (J)
 t = temps en segons (s)
 I = intensitat en A
 R = resistència en Ω
 V = voltatge en V
 t = temps en s

Resistències en sèrie

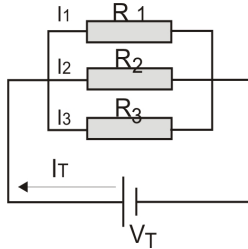

$$V_T = V_1 + V_2 + V_3$$

$$I_T = I_1 = I_2 = I_3$$

$$R_T = R_1 + R_2 + R_3$$

Resistències en paral·lel

$$I_T = I_1 + I_2 + I_3$$

$$V_T = V_1 = V_2 = V_3$$

$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3}$$

Corrent altern

Freqüència

$$f = \frac{1}{T}$$

f = freqüència en Hz
 T = període en s

Velocitat angular $\omega = \frac{2\pi}{T} = 2\pi \cdot f$ ω = Velocitat angular (rad/s = s⁻¹)

Valor instantani $u = U_{m\grave{a}x} \sin \omega t$ u = Tensió instantània (V)
 $i = I_{m\grave{a}x} \sin \omega t$ i = Intensitat instantània (A)

Valor màxim $U_{m\grave{a}x} = \sqrt{2} \cdot U$ $U_{m\grave{a}x}$ = Tensió màxima (V)
 $I_{m\grave{a}x} = \sqrt{2} \cdot I$ $I_{m\grave{a}x}$ = Intensitat màxima (A)

Valor eficaç $U = \frac{U_{m\grave{a}x}}{\sqrt{2}}$ U = Tensió eficaç (V)
 $I = \frac{I_{m\grave{a}x}}{\sqrt{2}}$ I = Intensitat eficaç (A)

Impedància
(Llei d'Ohm)

$$Z = \frac{U}{I}$$

U = Tensió eficaç (V)
 I = Intensitat eficaç (A)
 Z = Impedància (Ω)

Reactància inductiva

$$X_L = \omega \cdot L = 2\pi f \cdot L$$

X_L = Reactància inductiva (Ω)
 L = Bobina (H)

Reactància capacitativa

$$X_C = \frac{1}{\omega \cdot C} = \frac{1}{2\pi f \cdot C}$$

X_C = Reactància capacitativa (Ω)
 C = Condensador (F)

Potència aparent

Monofàsic:
$$S = U \cdot I$$

Trifàsic:
$$S = \sqrt{3} \cdot U_L \cdot I_L$$

Potència activa

Monofàsic:
$$P = U \cdot I \cdot \cos \varphi$$

Trifàsic:
$$P = \sqrt{3} \cdot U_L \cdot I_L \cdot \cos \varphi$$

S = Potència aparent (**VA**)
 P = Potència activa (**W**)
 Q = Potència reactiva (**Var**)
 $\cos \varphi$ = angle de desfasament ($^\circ$)

Potència reactiva

Monofàsic:
$$Q = U \cdot I \cdot \sin \varphi$$

Trifàsic:
$$Q = \sqrt{3} \cdot U_L \cdot I_L \cdot \sin \varphi$$

Relació entre potències

$$S^2 = P^2 + Q^2$$

Connexió en
Estrella

$$U_L = \frac{1}{\sqrt{3}} \cdot U_B$$
$$I_L = I_B$$

En la connexió en estrella la tensió es reparteix ($\frac{1}{\sqrt{3}}$) entre les dues bobines i el corrent és el mateix a les dues bobines

Connexió en
Triangle

$$U_L = U_B$$
$$I_L = \frac{1}{\sqrt{3}} \cdot I_B$$

En la connexió en triangle la tensió és la mateixa a les dues bobines i el corrent es reparteix ($\frac{1}{\sqrt{3}}$) entre dues bobines

Materials

Esforç unitari

$$\sigma = \frac{F}{A}$$

σ = esforç unitari o tensió normal (Pa)

F = força (N)

A = àrea (m^2)

Allargament unitari

$$\varepsilon = \frac{\Delta l}{l}$$

ε = allargament unitari. Per donar-lo en tant per cent cal multiplicar per 100.

l = longitud (m)

Llei de Hooke (zona elàstica)

$$\sigma = E \cdot \varepsilon$$

σ = esforç unitari o tensió normal (Pa)

E = mòdul elàstic (Pa)

ε = allargament unitari

Coefficient de seguretat

$$n = \frac{\sigma_{elàstic}}{\sigma_{treball}}$$

σ = esforç unitari o tensió normal (Pa)

n = coeficient de seguretat

Mecànica

Moment de F respecte el punt O

$$M_o = d \cdot F$$

M_o = moment respecte el punt O (N·m)

d = distància mínima (perpendicular) entre el punt O i la direcció de la força

Potència de màquines en rotació

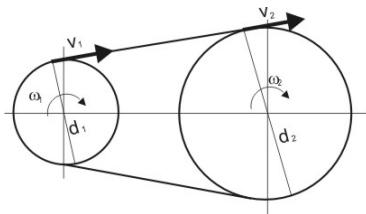
$$P = M \cdot \omega$$

P = potència (W)

M = moment de rotació (N·m)

ω = velocitat de rotació (rad/s)

Transmissió per dues politges i corretja

$$i = \frac{\omega_2}{\omega_1} = \frac{d_1}{d_2} = \frac{M_1}{M_2}$$

i = relació de transmissió

ω = velocitat angular (rad/s)

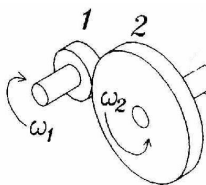
d = diàmetre de la politja (m)

M = parell (N·m)

$$\omega_1 \cdot d_1 = \omega_2 \cdot d_2$$

$$\omega_1 \cdot M_1 = \omega_2 \cdot M_2$$

Transmissió per engranatge directe

$$i = \frac{\omega_2}{\omega_1} = \frac{Z_1}{Z_2} = \frac{M_1}{M_2}$$

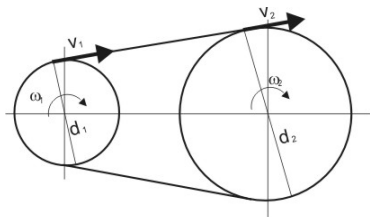
i = relació de transmissió

ω = velocitat angular (rad/s)

Z = número de dents

M = parell (N·m)

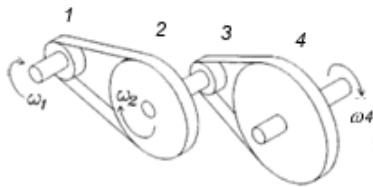
Transmissió per rodes dentades i cadena

$$i = \frac{\omega_2}{\omega_1} = \frac{Z_1}{Z_2} = \frac{d_1}{d_2} = \frac{M_1}{M_2}$$

i = relació de transmissió
 ω = velocitat angular (rad/s)
 Z = nombre de dents
 M = parell (N·m)

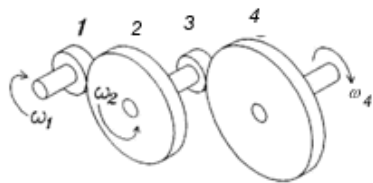
Transmissió per tren de 4 politges

$$i = \frac{\omega_4}{\omega_1} = \frac{d_1 \cdot d_3}{d_2 \cdot d_4} = \frac{M_1}{M_4}$$

i = relació de transmissió
 ω = velocitat angular (rad/s)
 d = diàmetre politges (m)
 M = parell (N·m)

Transmissió per tren d'engrenatge de 4 rodes dentades

$$i = \frac{\omega_4}{\omega_1} = \frac{Z_1 \cdot Z_3}{Z_2 \cdot Z_4} = \frac{M_1}{M_4}$$

$$P = M_1 \cdot \omega_1 = M_2 \cdot \omega_2$$

i = relació de transmissió
 ω = velocitat angular (rad/s)
 Z = nombre de dents
 M = parell (N·m)

Fluids i Pneumàtica

Lleis dels gasos perfectes

$$\frac{P_0 \cdot V_0}{T_0} = \frac{P_1 \cdot V_1}{T_1}$$

$$p \cdot V = n \cdot R \cdot \Delta T$$

P = pressió (Pa)

V = volum (m³)

T = temperatura (°K) $T^{\circ C} = 273 + T^{\circ K}$

n = número de mols

R = constant dels gasos perfectes = 8,314 $\frac{J}{^{\circ}K \cdot mol}$

Pressió

$$P = \frac{F}{A}$$

P = Pressió a l'interior de l'èmbol (Pa) $\rightarrow 1 \text{ bar} = 10^5 \text{ Pa}$

F = Força que fa la tija de l'èmbol (N)

A = Secció de l'èmbol en (m²)

Cabal

$$Q = \frac{V}{t} = A \cdot v$$

Q = Cabal volumètric (m³/s)

V = Volum de fluid (m³)

t = Temps (s)

A = secció de l'èmbol en m²

v = velocitat d'avanç de l'èmbol en m/s

Potència
 $P = p \cdot Q$
P = Potència (W)
p = Pressió (Pa)
Q = Cabal (m³/s)

Força d'avanç
 $F = p \cdot A = p \cdot \frac{\pi \cdot D^2}{4}$
F = força d'avanç (N)
p = pressió (Pa)
A = àrea circular de l'èmbol (m²)
D = diàmetre de l'èmbol (m)

Força de retrocés
 $F = p \cdot (A - A') = p \cdot \left(\frac{\pi \cdot D^2}{4} - \frac{\pi \cdot d^2}{4} \right) = p \cdot \frac{\pi}{4} (D^2 - d^2)$
F = força d'avanç (N)
p = pressió (Pa)
A = àrea circular de l'èmbol (m²)
A' = àrea de la tija (m²)
D = Diàmetre de l'èmbol (m)
d = Diàmetre de la tija (m)

Treball
 $W = p \cdot A \cdot s \cdot \eta$
W = Treball que realitza l'èmbol (J)
A = Àrea d'aplicació de la força (m²)
s = Espai recorregut o carrera (m)
p = Pressió de l'aire (Pa)
η = Rendiment del cilindre

Motors tèrmics

Cilindrada unitària
 $V_u = A \cdot c = \pi \cdot r^2 \cdot c$
V_u = Cilindrada unitària (cm³)
A = Àrea del cilindre (cm²)
c = Carrera (cm)
r = Radi del cilindre (cm)

Cilindrada total
 $V_t = n \cdot V_u$
V_t = Cilindrada total del motor (cm³)
V_u = Cilindrada unitària (cm³)
n = número de cilindres

Relació de compressió
 $r = \frac{V_u + V_{mín}}{V_{mín}}$
r = Relació de compressió
V_u = Cilindrada unitària (cm³)
V_{mín} = Volum de la cambra de combustió (cm³)